

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

FINANSDEPARTEMENTET	
0 2. NOV. 2004	
Saksnr.	011 4504-56
Arkivnr.	

Dato: 01.11.2004
Vår ref.: 2004/00446
NØA/HH
Deres ref.: 01/4504 FM GK

Høringsuttalelse – Utkast til forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier

Det vises til brev av 13.09.04 hvor det var vedlagt et revidert utkast til forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier samt et tilhørende bakgrunnsnotat. Både utkastet til forskrift og bakgrunnsnotatet er utarbeidet av Kredittilsynet.

I Innledende kommentarer

Det uttales i bakgrunnsnotatet at fra institusjonenes side vil det vil være en fordel om samme regnskapsprinsipp kan anvendes i selskapsregnskap som i konsernregnskap og at dette særlig gjelder på et område som utlån. Videre gis det uttrykk for at hensynet til sammenlignbarhet institusjonene i mellom også tilsier at det i størst mulig grad er de samme vurderingsreglene som gjelder for institusjonene, uavhengig av om regnskapet er utarbeidet etter IFRS-forordningens system eller etter regnskapslovgivningens ordinære system. På bakgrunn av ovennevnte er forskriftsutkastet utarbeidet med utgangspunkt i en uoffisiell oversettelse av relevante bestemmelser i revidert IAS 39. Kun i de tilfeller der reglene i revidert IAS 39 fremstår som spesielt byrdefulle foreslås det at avvikende regler kan tillates.

FNH vurderer det som hensiktsmessig at forskriftsteksten i stor grad er en oversettelse av de hovedprinsippene i IAS 39 som er relevant for utlån. Etter vår oppfatning bør det være et mest mulig enhetlig regelverk for utarbeidelse av selskaps- og konsernregnskap. Vi vil i denne forbindelse spesielt understreke betydningen av at alle finansbedrifter som utarbeider konsernregnskap gis mulighet til å avlegge selskapsregnskap etter regler som er identiske med reglene som gjelder for utarbeidelse av konsernregnskap. Avvikende regler for utarbeidelse av selskapsregnskap og konsernregnskap vil være problematisk ikke minst i forhold til behandling av utlån. For øvrig er vi også enig i at det vil være ønskelig med sammenlignbarhet institusjonene i mellom, uavhengig av om regnskapet er utarbeidet etter IFRS-forordningens system eller etter regnskapslovgivningens ordinære system.

FNH vil videre bemerke at IAS 39 er en dynamisk standard i den forstand at den er under stadig utvikling. Etter vår oppfatning tilsier dette at det legges opp til hyppigere revisjoner av forskriften enn det som har vært tilfelle for gjeldende tapsforskrifter. Slik vi ser det vil dette være nødvendig for å kunne oppnå den tilsiktede likhet mellom forskriften og relevante bestemmelser i IAS 39.

II Kommentarer til de enkelte bestemmelsene

Kapittel 2 Utlån

§ 2-1 Vurdering på etableringstidspunktet

”Utlån skal på etableringstidspunktet vurderes til virkelig verdi med tillegg av direkte transaksjonsutgifter.

Gebyrer, provisjoner og lignende som belastes kunden ved låneopptak kan resultatføres direkte, i den grad disse inntektene ikke overstiger direkte interne administrative utgifter ved opprettelsen av låneengasjementet.”

Etableringsgebyrer

Annet ledd innebærer et unntak fra første ledd og er ment å muliggjøre direkte resultatføring av etableringsgebyrer som kun dekker de direkte interne administrative utgiftene ved å etablere lånet. Det er dog ikke krav om direkte resultatføring. I den grad etableringsgebyrene overstiger de direkte interne administrative utgiftene, må etableringsgebyrene periodiseres i samsvar med første ledd. Bestemmelsen muliggjør en videreføring av gjeldende praksis for behandling av etableringsgebyrer, jf. årsregnskapsforskriften for banker og finansieringsforetak § 7-3. Tilsvarende bestemmelse finnes ikke i IAS 39.

FNH vil gi sin støtte til at det i forskriften inntas en bestemmelse som innebærer at etableringsgebyrer kan resultatføres direkte dersom gebyrene ikke overstiger interne administrative utgifter. Det må antas at mange foretak vil se på denne unntaksbestemmelsen som en viktig lettelse. Vi viser til at effektiv rente-metoden skaper store systemmessige utfordringer når etableringsgebyrer skal inkluderes i beregningen av effektiv rente.

§ 2-2 Vurdering i etterfølgende perioder

”Utlån skal vurderes til amortisert kost med anvendelse av effektiv rente-metode, jf. IAS 39 paragraf 9. Endringer i et utlåns rentesats som reflekterer endringer i markedsrenten, påvirker ikke utlånets verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner, jf. § 2-4, for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall som følge av svekket kredittverdighet, skal utlån

nedskrives for verdifall i samsvar med § 2-5. En nedskrivning skal reverseres i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet og som har bedret kredittverdigheten.

Renteinntekter skal resultatføres med anvendelse av effektiv rente-metoden.”

Vurdering av utlån til virkelig verdi

Kredittilsynet har i denne omgang ikke vurdert å tillate vurdering av utlån til virkelig verdi etter første gangs balanseføring. Dette skyldes blant annet at EUs regnskapsdirektiver foreløpig er til hinder for dette. FNH mener at det bør legges generelt stor vekt på å gjennomføre Norges EØS-forpliktelser korrekt og innen angitte frister og at dette også bør gjelde EØS-reglene som svarer til direktivet om virkelig verdi. Vi finner på denne bakgrunn ikke grunnlag for å gå i mot Kredittilsynets standpunkt.

Imidlertid vil vi påpeke at det for mange finansbedrifter vil være uheldig å ikke kunne vurdere utlån til virkelig verdi. Vi vil her vise til at å vurdere en stor del av fastrenteutlånene til virkelig verdi er en sentral del av flere finansbedrifters strategi for å kunne motvirke uheldige tekniske implikasjoner av de nye reglene for regnskapsmessig behandling av finansielle instrumenter. I tillegg vil vi bemerke at IAS 39 er en sammensatt standard, hvilket betyr at det vil kunne være vanskelig for foretakene å forholde seg til et regelverk som ikke fullt ut er basert på IAS 39.

Slike uheldige virkninger som nevnt ovenfor vil kunne unngås ved å utarbeidet regnskapene etter IFRS-forordningens system. Dette viser hvor viktig det er at også finansbedrifter gis adgang til å utarbeide selskapsregnskap i samsvar med IFRS-forordningens system.

Kassekreditter og lignende produkter

I henhold til IAS 39 paragraf 9 er effektiv rente-metoden en metode som beregner amortisert kost og som periodiserer renteinntekter til relevant periode. Effektiv rente i denne sammenheng er ikke nødvendigvis helt sammenfallende med finanslovgivningens definisjon av effektiv rente, jf. forskrift av 11. februar 2000 nr. 101 om låneavtaler kapittel III. Effektiv rente er den rentesats som diskonterer utlånets estimerte fremtidige kontantstrømmer til utlånets balanseførte verdi.

For kassekreditter og lignende produkter vil det være vanskelig å estimere en fremtidig kontantstrøm, da man normalt ikke har forventninger om forløp. I tillegg vil for eksempel gebyrer og trinnvis rentesats vanskeliggjøre beregningen av effektiv rente. Det foreligger således for disse produktene et klart behov for å komme frem til en praktiserbar løsning med hensyn til beregning av kontantstrømmer og effektiv rente. Etter vår oppfatning vil det være hensiktsmessig at Kredittilsynet og næringen diskuterer denne problemstillingen nærmere.

§ 2-6 Klassifikasjon

”Nedskrivning for verdifall på utlån skal resultatføres som tap.

Beregnete renter på utlån som tidligere er nedskrevet, jf. § 2-2, resultatføres som renteinntekter. Reversering av nedskrivning for øvrig skal resultatføres som korrigerende av tap.”

Vi oppfatter annet ledd første punktum slik at innholdet er det samme som i § 2-2 tredje ledd og foreslår derfor at bestemmelsen tas ut av forskriften.

Kapittel 3 Garantiforpliktelser og regresskrav

FNH har ingen kommentarer til forslaget til forskriftstekst. Imidlertid vil vi peke på at IASB den 08.07.04 utga et høringsutkast vedrørende finansielle garantier og kredittforsikring. Det fremgår av Kredittilsynets oversendelsesbrev til Finansdepartementet at tilsynet ikke har vurdert innholdet i dette høringsutkastet i denne omgang. Vi går ut fra at man vil komme tilbake til dette når høringsutkastet er ferdigbehandlet fra IASBs side.

Kapittel 4 Andre bestemmelser

§ 4-1 Ikrafttredelse

”Denne forskrift trer i kraft fra 1.1.2005 og gis virkning første gang for regnskapsåret 2005. Foretak som ikke inngår i konsern som utarbeider konsernregnskap etter regnskapsloven § 3-9, kan for regnskapsåret 2005 velge å anvende reglene i forskrift av 14. november 1991 nr. 4236 for forretningsbanker, sparebanker, finansieringsforetak og Den norske Industribank A/S om vurdering av tap på utlån, garantier m.v. eller forskrift av 18. desember 1991 nr. 1017 for forsikringselskaper om vurdering av tap på utlån, garantier mv.

Fra samme tidspunkt oppheves

- forskrift av 14. november 1991 nr. 4236 for forretningsbanker, sparebanker, finansieringsforetak og Den norske Industribank A/S om vurdering av tap på utlån, garantier m.v.
- forskrift av 18. desember 1991 nr. 1017 for forsikringselskaper om vurdering av tap på utlån, garantier mv.”

Det foreslås jf. første ledd annet punktum en adgang til å anvende gjeldende regler også for regnskapsåret 2005 for institusjoner som ikke inngår i konsern, hvor det utarbeides konsernregnskap etter regnskapsloven § 3-9. Etter vår oppfatning innebærer dette at annet

ledd må tas ut av forskriften. Gjeldende "tapsforskrifter" kan ikke oppheves så lenge de kan benyttes av enkelte foretak.

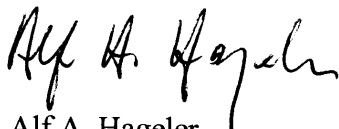
Implementeringseffekt mot egenkapitalen

Dersom det blir forskjeller i størrelsen på tapsavsetninger som beregnes etter forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier sammenlignet med tidligere beregninger, antar vi at forskjellen skal føres direkte mot egenkapitalen ved implementering. Forholdet er ikke behandlet i bakgrunnsnotatet, men slik vi ser det er det her tale om endring av regnskapsprinsipp. Det bør redegjøres nærmere for hvordan dette egenkapitalelementet skal behandles.

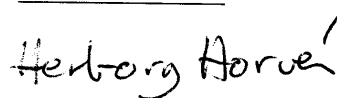
Sammenlignbare tall for foregående periode

Hvordan sammenligningstallene skal behandles ved implementering av forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier er et annet sentralt spørsmål som ikke er omtalt i bakgrunnsnotatet. Etter IAS 39 er det ikke krav om å omarbeide sammenligningstall og da bør heller ikke forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier stille krav om dette. Det vises til at det vil være ressurskrevende å foreta tilbakegående beregninger. Antakelig vil slike beregninger være tilnærmet umulig å gjennomføre.

Med vennlig hilsen
FINANSNÆRINGENS HOVEDORGANISASJON
Næringsøkonomisk avdeling

Alf A. Hageler
Direktør

Herborg Horvei
Kontorsjef